

Zakgeldproject

Handleiding Kinderbijeenkomsten

Voorwoord

Het krijgen van zakgeld en het geven van zakgeld is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Soms omdat er in een gezin simpelweg niet genoeg overblijft aan het einde van de week. En soms omdat het niet gebruikelijk is, omdat ouders het zelf niet in hun opvoeding hebben meegekregen. Toch weten we inmiddels dat het heel waardevol is, dat kinderen zelf met geld leren omgaan. Dat hoeft niet veel te zijn, maar je eigen geld hebben is mooi. Je leert de waarde van geld, wat je er wel – en vaak ook niet – van kan kopen. Je leert hoe fijn het is om iets aan een ander te kunnen geven. En je leert dat het soms juist heel slim is om niet direct iets te kopen, omdat het geld bewaren je op een later moment veel meer oplevert. Want het gevoel als je iets koopt waar je lang voor gespaard hebt, is onbetaalbaar (Wethouder Mollenaar, 2021, p. 5).

In Nijmegen vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Dat mensen voldoende inkomen hebben om fatsoenlijk van te kunnen leven. En dat je je niet in de schulden hoeft te steken, met alle nare gevolgen die daarbij komen kijken. Dat lukt helaas niet altijd vanzelf. De HAN en Bindkracht10 hebben samen het initiatief genomen om “het Zakgeldproject” op te zetten. De gedachten lijken simpel; je leert kinderen én ouders met geld omgaan door wat leergeld te geven. Fijn voor de kinderen, want als kind heb je ineens eigen geld waar je mee kan doen wat je helemaal zelf wil. Maar zeker ook fijn voor ouders. Want als ouder wil je natuurlijk het beste voor je kind, maar is dat niet altijd mogelijk. En als er leergeld gegeven wordt, hoef je je daarover in ieder geval geen (financiële) zorgen meer te maken. (Jansen, 2021, p.5).

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Hoe het zakgeldproject ontstond en waarom eigenlijk	4
1. Uitvoering kinderbijeenkomsten in de wijk Lindenholt	5
Thema 1. Kennismaking, Zakgeldproject, introduceren	6
Thema 2. Sparen: Hoe en waarvoor spaar je	7
Thema 3. Prijzen vergelijken van reclamefolders	8
Thema 4. Contant betalen en pinnen.....	9
Thema 5. Waarde van geld.....	10
1. Aangepast programma	11
2. Benodigheden & Materialen voor de kinderbijeenkomst	12
Meer lezen:.....	12
Bronnenlijst	13
Bijlage 1. Thema 2. Spaardoel formulier	14
Bijlage 2. Thema 5. Geld memory kaartjes.....	16
Bijlage 3. Spaar challenges	19
Bijlage 4. Materialen suggesties voor het programma	31

Hoe het zakgeldproject ontstond en waarom eigenlijk

In gezinnen waar langdurig geldproblemen zijn, merken de kinderen vaak dat er iets aan de hand is. Ze hebben bijvoorbeeld niet zoveel geld als andere gezinnen of ze merken dat hun ouders zorgen hebben. Ouders willen dat graag anders voor hun kinderen. Ze willen, net als andere ouders, dat hun kinderen later genoeg geld verdienen en goed met hun geld om kunnen gaan (Jansen, 2021, p. 7).

Goed met geld omgaan leer je al op jonge leeftijd. Kinderen leren daarbij veel van hun ouders en het voorbeeld dat zij geven. Maar nu komt de grote vraag: 'hoe kunnen ouders hun kinderen leren omgaan met geld als zij zelf geen geld hebben?' (Jansen, 2021, p. 7).

En de volgende vraag is: hoe kunnen en willen ouders daarbij geholpen worden?

Het zakgeldproject is een manier om ouders en kinderen te ondersteunen. We hebben het in Nijmegen samen met twee groepen ouders uitgeprobeerd. Het heeft ouders echt geholpen. Ouders leerden anders met zakgeld om te gaan, de kinderen voelden zich trots om iets te doen wat niemand deed. En niet onbelangrijk: de gesprekken bij deze gezinnen gingen tijdens het project over de leuke kant van geld, over dromen en denken in mogelijkheden (Jansen, 2021, p.7).

We willen dat het 'Zakgeldproject' op veel meer plaatsen wordt aangeboden. Zodat zoveel mogelijk gezinnen er iets aan hebben. Deze handleiding specifiek voor de kinderbijeenkomsten is opgesteld door de ervaringen en de kennis te gebruiken van onderzoekers, ouders, kinderen, de kindwerker en mensen die weten hoe het is om van een minimum te leven. Deze handleiding biedt uitgewerkte thema's die je kunt behandelen tijdens een kinderbijeenkomst. We verwijzen door naar de 'Gids zakgeldproject, een zakgeldproject starten in jouw regio, hoe doe je dat?' voor meer informatie over: de voorbereiding, de uitvoering met ouders en het afronden van het project.

1. Uitvoering kinderbijeenkomsten in de wijk Lindenholt

Een groep kinderen begeleiden is een vak apart. Vooral als het gaat om bijeenkomsten over lastige onderwerpen. Daarom is de kindercoach iemand die er speciaal voor is om de bijeenkomsten over zakgeld, geld, sparen en geld uitgeven leuk, leerzaam en levendig te maken. De kindercoach kan kinderen van verschillende leeftijden enthousiast maken en creatieve dingen bedenken die met geld te maken hebben. Deze rol past niet op het bordje van de sociaal werker die de ouders begeleidt, die heeft daar de handen vol aan (Jansen, 2021, p.28).

In de wijk Lindenholt in Nijmegen heeft een kinderwerker van welzijnsorganisatie Bindkracht10 de kindercoach rol op zich genomen. De kinderen krijgen een halfjaar zakgeld, dat is 26 weken. Verspreid over deze 26 weken, zijn er vijf kinderbijeenkomsten en tien ouderbijeenkomsten. De bijeenkomsten zijn gericht op kinderen leren omgaan met geld. De thema's die in deze handleiding aan bod komen zijn gericht op de vragen en wensen van de ouders en kinderen die hebben deelgenomen aan het project. Uiteraard kun je ook andere thema's over leren omgaan met geld behandelen.

De thema's die in deze handleiding beschreven zijn: pinnen: hoe hou je overzicht van het geld, waarde van geld, sparen voor kwaliteit, hoeveel iets waard is (verlanglijstjes), lenen en prijzen vergelijken.

Hieronder wordt per bijeenkomst uitgelegd welk thema en welke activiteiten daarbij horen. Voor de uitwerking van de challenges zie bijlage 3.

Thema 1. Kennismaking, Zakgeldproject, introduceren

Activiteit:

Spaarpot maken

Doel:

Het doel van deze bijeenkomst is dat kinderen weten wat de zakgeldbijeenkomsten inhouden en wat sparen is.

Tijdsindicatie:

45 minuten

Vorbereiding:

Koop / verzamel potjes en knutselmateriaal

Leg alle knutselstukken klaar

Je kunt eventueel een voorbeeld spaarpotje maken

Benodigheden:

Glazenpotje

Glasverf

Stanleymesje

Ander knutselmateriaal om te versieren (zie afbeeldingen hieronder)

Uitleg activiteit:

Alle kinderen krijgen één potje

De kinderen mogen zelf verzinnen hoe ze dit potje gaan versieren

Alle kinderen gaan hun potjes versieren

De begeleiding maakt een gleufje in de deksel zodat er geld in kan

Thema 2. Sparen: Hoe en waarvoor spaar je

Activiteit:

Geldspel 'Hoeveel zakgeld krijg jij?' en spaardoel maken

Doel:

Het doel van deze bijeenkomst is dat kinderen weten wat de kwaliteit is van wat ze kopen. Hiermee bedoelen we dat kinderen leren dat sommige spullen goedkoper zijn, maar uiteindelijk soms duurkoop omdat ze niet lang meegaan.

Tijdsindicatie:

30 minuten per activiteit

Vorbereiding:

Speelgoedboeken verzamelen
Geldspel 'Hoeveel zakgeld krijg jij?' kopen
Knutselspullen klaarleggen
Spaardoel formulieren printen

Benodigheden:

Speelgoedboeken
Het geldspel
Scharen
Lijm
Schrijfwaren
A4 papier

Uitleg activiteit:

Geldspel:

Speel samen met de kinderen het geldspel 'Hoeveel zakgeld krijg jij?'. De spelregels zijn bijgevoegd bij het spel.

Spaardoel maken:

Geef ieder kind een spaardoel formulier (Regiobank z.d.).

De kinderen kunnen zelf het spaardoel invullen en versieren. Kinderen mogen elkaar hierbij helpen of hulp vragen aan leiding.

Thema 3. Prijzen vergelijken van reclamefolders

Activiteit:

Prijzen vergelijken van reclamefolders

Doel:

Het doel van deze bijeenkomst is dat kinderen op onderzoek uitgaan om de prijs van producten te leren kennen.

Tijdsindicatie:

45 minuten

Vorbereiding:

Reclamefolders verzamelen
Prijzen in de folder afplakken

Benodigheden:

Reclamefolders
Nep geld
A4 papier
Stiften
Scharen
Lijm

Uitleg activiteit:

Geef elk kind een reclamefolder.

Kinderen mogen nu raden welke prijs een product in de folder heeft.

Hiervoor leggen ze nep-geld neer op tafel.

Bespreek met de kinderen de prijzen van de producten en bespreek wie er het dichtste bij zit.

Vervolgens kunnen kinderen nog een eigen boodschappenlijstje maken met producten die ze thuis gebruiken.

Thema 4. Contant betalen en pinnen

Activiteit:

Winkeltje spelen

Doel:

Het doel van deze bijeenkomst is dat kinderen op een speelse manier leren hoe contant betalen en pinnen werkt.

Tijdsindicatie:

45 minuten

Vorbereiding:

Productverpakkingen verzamelen + prijzen

Kassa kopen

Nep geld kopen

Nep pinpas kopen

Nep pinautomaat kopen

Mandjes kopen

Benodigheden:

Productverpakkingen

Kassa

Nep geld

Nep pinpas

Nep pinautomaat

Mandjes

Uitleg activiteit:

Geef ieder kind 5 euro (nep geld).

Ieder kind mag individueel gaan winkelen en kijken wat ze kunnen kopen voor 5 euro.

Wanneer ieder kind is geweest bespreek je wat iedereen heeft gekocht en waarom iemand dat heeft gekozen.

Thema 5. Waarde van geld

Activiteit:

Levend Stratego en geld memory

Doel:

Het doel van deze activiteiten is dat kinderen spelenderwijs de waarde van geld leren.

Tijdsindicatie:

30 minuten per activiteit

Vorbereiding:

Een memory maken met verschillende geldeenheden (munt en briefgeld)

Met deze memory kan ook levend stratego gespeeld worden.

Benodigheden:

Memory kaartjes van geld

Pionnen om het veld af te bakenen

Lintjes voor de teams

Twee schatkisten

Uitleg activiteit:

Geld Memory:

Maak 2tallen

Ieder 2 tal krijgt een setje memorykaartjes, deze leggen ze gedekt (met het plaatje naar onder) op tafel neer) in rijtjes.

Om de beurt mogen de kinderen 2 kaartjes omdraaien, zijn ze hetzelfde dan mogen ze deze 2 kaartjes houden, zijn ze niet hetzelfde draait het kind de kaartjes weer om en is het andere kind aan de beurt. Zo ga je net zolang door tot alle memory sets compleet zijn.

Levend stratego:

Maak twee teams en spreek het speelveld af. Zet op de randen en het midden van het veld pionnen.

Beide teams krijgen evenveel kaartjes met geldwaarde (de kaartjes van de memory worden gesplitst).

De kinderen verstoppen in hun eigen gebied hun schatkist.

Het spel kan beginnen. De kinderen tikken elkaar en laten ieder hun kaartje zien. Het kind met de hoogste geldwaarde op het kaartje mag door en het kind andere kind haalt een nieuw kaartje bij de leiding.

Het spel is afgelopen wanneer een team de schatkist heeft gevonden of wanneer de kaartjes bij een team op zijn.

2. Aangepast programma

Door covid-19 konden de kinderbijeenkomsten helaas niet allemaal live plaatsvinden. Daarom maakten wij een onlineprogramma in de vorm van challenges.

Hieronder worden de challenges beschreven (zie bijlage 3)

Challenge 1: Maak allemaal 2 foto's van geld.

Challenge 2: Waar gaan jullie voor sparen? Reken de spaartijd uit.

Challenge 3: Maak een vlog waarvoor je gaat sparen.

Challenge 4: Vul samen de boodschappen bespaarlijst in.

Challenge 5: Hoeveel gezonde dingen kan jij kopen van €5,00?

Challenge 6: Speel samen het bordspel.

Challenge 7: Doe de geldtypetest.

Challenge 8: Zoek 5 dingen in huis en leg ze op prijs.

Challenge 9: Vergelijk reclamefolders knip de goedkoopste dingen uit.

Challenge 10: Spaardoel vieren.

3. Benodigdheden & Materialen voor de kinderbijeenkomst

Voor de kinderbijeenkomsten hebben we een aantal materialen aangeschaft, namelijk:

- Pinautomaat: bijvoorbeeld hier te koop
https://www.bol.com/nl/nl/p/pinapparaat/1004004012557776/?bltgh=pkPmcRNQ9MAwLPDeKvRLCA.2_9.10.ProductTitle
- Speelgeld: bijvoorbeeld hier te koop:
https://www.bol.com/nl/nl/p/speelgoed-kassa-euro-speelgeld-90-delig-speelgoed-munten-en-biljetten-winkeltje-spelen-nepgeld/9200000082160925/?bltgh=isBE-SSsQtA8O6hSWehHQA.2_35.36.ProductTitle
- Zakgeldspel: bijvoorbeeld hier te koop:
https://www.bol.com/nl/nl/p/zakgeldspel/9200000055169350/?bltgh=snXZnJIRmF2BhyxenzNCPw.2_22.23.ProductTitle

Meer lezen:

Armoede

De mediatheek van de Han heeft een digitale bieb ([LibGuide](#)) ingericht over het thema armoede. Je kunt daar meer lezen, zien en horen over dit thema.

Het zakgeldproject

Na de evaluaties met de ouders en de (ervarings-)coaches uit de eerste groep is er in 2019 een artikel geschreven '[Waar een klein project groot in is](#)'.

Financieel opvoeden

Voor de training van de (ervarings-)coaches wordt het boekje 'Gids voor financieel opvoeden' (2014) van het Nibud gebruikt.

De situatie van kinderen die opgroeien in gezinnen met (te) weinig geld

De kindermobdsman schreef in 2017 het rapport 'Alle kinderen kansrijk' over het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen in armoede.

Leergeld Nederland onderzocht de situatie van gezinnen met werkende ouders die desondanks onder de armoedegrens leven (2020).

Ervaringsdeskundige en peergroups

Kenniskring Welzijn Nieuwe Stijl onderzocht in 2017 de waarde van peergroups bij de aanpak van armoede.

Movisie (2018) schreef een startnotitie over ervaringsdeskundigen 'Wie zijn dat en wat doen ze?'

Krachtgericht begeleiden

Het boek Krachtwerk van Judith Wolf (2016) biedt veel houvast aan (ervarings-)coaches om zich een krachtgerichte houding eigen te maken.

Bronnenlijst

Jansen, C. (2021). *Gids Zakgeldproject. Een zakgeldproject starten in jouw regio, hoe doe je dat?*. HAN University of Applied Sciences, Werkplaats Sociaal Domein Arnhem en Nijmegen.

Regiobank. (z.d.). *Starten met zakgeld*. Geraadpleegd op 10 oktober 2020, van <https://www.regiobank.nl/nieuws/starten-met-zakgeld.html>

Bijlage 1. Thema 2. Spaardoel formulier

1. Spaar je wel eens?

Ja Nee

Omdat,

2. Vind je sparen leuk?

Omdat,

3. Waar gaan we deze maand samen voor sparen?

We gaan sparen voor:

**Opdracht:
Maak een tekening van je spaardoel**

Bijlage 2. Thema 5. Geld memory kaartjes

Bijlage 3. Spaar challenges

SPAAR CHALLENGES

DOE 20 WEKEN MEE AAN LEUKE CHALLENGES!
EN HAAL JE SPAARDOEL!

De challenges

Opdracht 1: Maak allemaal 2 foto's van geld

Opdracht 2: Waar gaan jullie voor sparen

Opdracht 3: Maak een vlog waarvoor je gaat sparen

Opdracht 4: Vul samen de boodschappen bespaarlijst
in

Opdracht 5: Hoeveel gezonde dingen kan jij kopen van
€5,00 ?

Opdracht 6: Speel samen het zakgeld bordspel

Opdracht 7: Doe de
geldtypetest

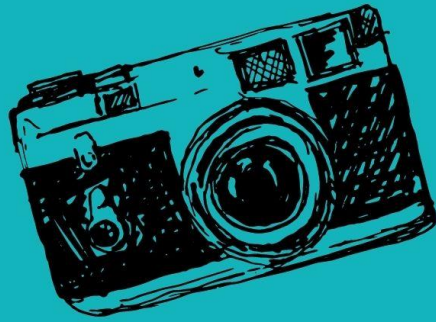
Opdracht 8: Prijsvergelijker

Opdracht 9: Vergelijk reclamefolders

Opdracht 10: Spaardoel vieren

*Elke Challenge duurt 2 weken
Heel veel plezier!*

Opdracht 1.

Maak 2 foto's van geld

Zoek in jullie huis geld. Zoals munt- of briefgeld.
Maak van 2 verschillende soorten geld een foto.

Stuur deze foto's in via de groepsapp van het
zakgeldproject.

Dan gaan we van al jullie foto's een leuk spel van
maken!

Opdracht 2. **Waar ga je voor sparen?**

Bedenk een goed spaardoel. zoals bijvoorbeeld speelgoed of een spel.

- Schrijf op hoeveel het kost, wat je wilt kopen.
- Hoelang moet je sparen om dit te kunnen kopen?
- Schrijf op waarom je dit graag wilt kopen.

Maak een tekening/ foto / plaatje van wat je wilt kopen. Leg dit bij je spaarpot neer

Maak een foto van je spaardoel en je tekening en stuur deze door.

Tip: Je kunt hier het invulblad sparen voor gebruiken.

Opdracht 3.

Maak een vlog over je spaardoel

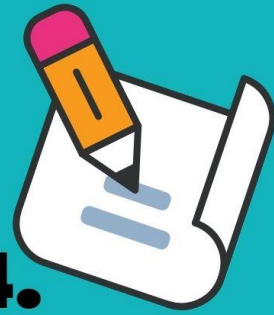
Vertel/ laat zien in een kort filmpje waarvoor je wilt sparen. Dit mag samen met je broertjes/zusjes. Wees zo creatief mogelijk in het vertellen/ showen van je spaardoel.

Deze vlogs mogen weer ingestuurd worden in de groepsapp of privé naar de leiding.

Let op!

Degene met de leukste/ creatiefste vlog krijgt een kleinigheidje!

Opdracht 4.

Vul de boodschappen bespaarlijst in

- Maak samen met je papa of mama de boodschappenlijst.
- Ga op zoek in reclame folders waar iets in de aanbieding is wat op je lijstje staat.
- Vul in hoeveel geld je op je boodschappenlijstje kan besparen.

Tip 1: Deze opdracht kun je leuk als gezin samen doen! Wie vind de beste koopjes?

Tip 2: Hiervoor kun je het invulblad boodschappenlijst/ besparen gebruiken.

De foto's van de lijstjes mogen weer ingestuurd worden.

Opdracht 5. Hoeveel gezonde dingen kan jij kopen van €5,00

Deze opdracht kun je in de supermarkt doen maar kan ook thuis!

Kijk in de supermarkt / of online op de website van een supermarkt hoeveel gezonde dingen je kan kopen voor 5 euro.

Wie in het gezin heeft de meeste producten in zijn of haar winkelmandje? En kan dus het beste gezonde koopjes shoppen?

De foto's van de producten die je hebt gekocht stuur je in de groepsapp.

Opdracht 6. Speel samen het zakgeld spel

Speel samen met je gezin het leuke zakgeld bordspel. Gezellig een avondje samen aan tafel met een leuk en leerzaam spel. De uitleg van het spel vindt je in de doos.

Heel veel speelplezier samen!

Maak een foto of een filmpje terwijl je het spel speelt, stuur dit in de groepsapp.

Opdracht 7.

Doe de geldtypetest

Hoe goed ben jij in sparen? Check het met deze test!
Je kunt deze test ook samen met je kind doen.

De test staat op:

www.bankvoordeklas.nl/geldtypetest

Maak een foto van je uitslag en stuur deze door.

Opdracht 8.

Prijsvergelijker

Zoek 5 producten in huis. Bijvoorbeeld een pak hagelslag, de krant, een telefoon, kleding en een boek.

Leg deze producten in volgorde van goedkoop naar duur.

Kinderen kunnen dit ook samen doen.

Maak een foto van je prijsvergelijk rijtje en stuur dit door

Opdracht 9. Reclamefolders en speelgoedboeken

Zoek een aantal reclamefolders / speelgoedboeken.
zoals bijvoorbeeld van de supermarkt of een
speelgoedwinkel.

Zoek in elke folder het goedkoopste en het duurste
product.

Tip: je kunt hier ook een spel van maken. Plak
allemaal 4 goedkope, 4 dure dingen op een blad.
Laat iemand uit het gezin de prijs raden. Wie zit het
dichtste bij het juiste bedrag?

Stuur hier weer een foto van door.

Opdracht 10. Spaardoel vieren

Als je je spaardoel hebt gehaald mag je dit gaan vieren! Stuur een foto of filmpje door van je feestje als je je spaardoel hebt behaald.

Gefeliciteerd, je hebt super knap gespaard!

Je kunt nu weer een nieuw spaardoel gaan bedenken als je je geld wilt uitgeven. Je kan natuurlijk ook verder sparen!

Bijlage 4. Materialen suggesties voor het programma

- Boodschappen spel: €13,95

https://www.bol.com/nl/p/ravensburger-boodschappen-spel-leerspel/9200000104159621/?bltg=itm_event%3Dclick%26mmt_id%3DX8i2T9ERFWr9mgefkk%40BJgAAAKQ%26slt_type%3Drecommendations%26pg_nm%3Dpdp%26slt_id%3Dprd_reco%26slt_nm%3Dproduct_recommendations%26slt_pos%3DC1%26slt_owner%3Dccs%26itm_type%3Dproduct%26itm_lp%3D2%26itm_id%3D9200000104159621&bltgh=nCdlrIVkXz-gl0U4RXBN8g.1 8 9.11.ProductImage

- Elektronische kassa: €29,99

https://www.bol.com/nl/p/elektronische-kassa-speelgoedkassa-met-scanner/9200000025052115/?bltg=itm_event%3Dclick%26mmt_id%3DX8i0fWZXJrihhTYW7CFM4wAABng%26slt_type%3Drecommendations%26pg_nm%3Dpdp%26slt_id%3Dprd_reco%26slt_nm%3Dproduct_recommendations%26slt_pos%3DC1%26slt_owner%3Dccs%26itm_type%3Dproduct%26itm_lp%3D1%26itm_id%3D9200000025052115&bltgh=ImBtQkBFHqZew8wYTRO3w.1 8 9.10.ProductImage

- Speelgeld: €7,10

https://www.bol.com/nl/p/speelgoed-euro-munten-100-stuks/9200000071053771/?bltg=itm_event%3Dclick%26mmt_id%3DX8i1pR6TMvC26Tw9vRXSmgAABvQ%26slt_type%3Drecommendations%26pg_nm%3Dpdp%26slt_id%3Dprd_reco%26slt_nm%3Dproduct_recommendations%26slt_pos%3DC1%26slt_owner%3Dccs%26itm_type%3Dproduct%26itm_lp%3D1%26itm_id%3D9200000071053771&bltgh=vqavXYCpTvON-Y5XUlhHRg.1 8 9.10.ProductImage

- Familie poen spel: €9,95

https://www.bol.com/nl/p/ravensburger-familie-poen-pocketspel/1004004004574403/?bltg=itm_event%3Dclick%26mmt_id%3DX8i2p7Sm-in3j21AdQDJgAAA6E%26slt_type%3Drecommendations%26pg_nm%3Dpdp%26slt_id%3Dprd_reco%26slt_nm%3Dproduct_recommendations%26slt_pos%3DC1%26slt_owner%3Dccs%26itm_type%3Dproduct%26itm_lp%3D4%26itm_id%3D1004004004574403&bltgh=gFPbw-dOsgJkUnlgISxPbw.1 8 9.13.ProductImage

- Groente en fruit speelgoed: €15,84

<https://www.bol.com/nl/p/rood-speelgoed-boodschappen-winkelmandje-met-groente-fruit-speelgoed-winkelmanden-winkelmandjes-met-boodschappen-winkeltje-spelen/9300000013803547/?bltgh=nGNmEcQFkZDqPW1l4ZE1Q.1 4.26.ProductTitle>